

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/5, 41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/16863

Karar No. 2024/699

Tarihi: 18.01.2024

- **İŞKOLU TESPİT KARARININ ETKİSİ**
- **İŞKOLU TESPİT KARARINDAN SONRA AYNI İŞVERENCE YENİ TESCİL EDİLEREK İLK KEZ FAALİYETE GEÇEN İŞYERLERİ İÇİN İŞKOLU TESPİT KARARININ ETKİLİ OLAMAYACAĞI**
- **İŞ KOLLARI TÜZÜĞÜ YÜRÜRLÜKTEN KALKTIĞI İÇİN İŞ KOLLARI YÖNETMELİĞİNİN DİKKATE ALINACAĞI**
- **İŞKOLLARI TÜZÜĞÜNE GÖRE BELİRLENEN İŞYERLERİNİN İŞKOLU YENİ BİR TESPİT KARARI ALINANA KADAR EN SON YETKİ ALAN SENDİKANIN KURULU BULUNDUĞU İŞ KOLUNDAN SAYILACAĞI**

ÖZETİ: Öncelikle belirtmek gerekir ki söz konusu işkolu tespit kararı, kapsamında yer alan işyerleri bakımından hukuki sonuç doğurmakta ise de aynı işverence işkolu tespit kararından sonra yeni tescil edilerek ilk kez faaliyete geçen işyerleri bakımından hukuken etkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla, söz konusu işkolu tespit kararının kapsamında olan işyerlerinden hangilerinin yetki başvuru tarihi olan 24.11.2021 tarihi itibarıyla hâlen faaliyetine devam edip etmediğinin araştırılmaması doğru olmamıştır. SGK'dan gerekli kayıtlar getirilmeli, işyerlerinden faaliyetine devam edenler belirlenmelidir.

Diğer taraftan bu süreç içerisinde; 07.11.2012 tarihinde 6356 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin ve yine aynı şekilde İşkolları Tüzüğü'nün yürürlükten kaldırılarak İşkolları Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesinin dikkate alınmaması da doğru olmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere İşkolları Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının yetki başvuru tarihinde

yürürlükte bulunan metni gereğince; İşkolları Tüzüğü'ne göre belirlenmiş olan işyerlerinin işkolu yeni bir işkolu tespiti yapılmaya kadar, en son yetki belgesi alan sendikaların kurulu bulunduğu işkolundan sayılacaktır. 6356 sayılı Kanun'un geçici 1 inci maddesi gereğince de; sendikalar faaliyet göstereceği işkolunu, İşkolları Yönetmeliği'nin yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde yönetim kurulu kararıyla belirler.

Taraflar arasındaki yetki tespitine itiraz davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalılar vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvuruların esaslan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Şirketin işletme bütünlüğü esasına göre faaliyet yürüttüğünü, işletme toplu iş sözleşmesine tâbi olduğunu, işyerine esasına dayalı yetki tespit kararının hatalı olduğunu, işletme esasının 12.07.2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan işkolu tespit kararı ile sabit olduğunu, işletme bütünlüğü taşıyan 14 işyerinde toplam 506 işçi çalıştığını, belirtilen işçi sayısına göre gereken çoğunluğun sağlanmadığını, tespitin hatalı olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün 08.12.2021 tarihli ve 68474 sayılı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili cevap dilekçesinde; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 41 inci maddesi gereğince işçi sendikası, işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren tarafından yapılan yetki tespit başvuruları karşılanırken, işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) yapılan işyerlerine ilişkin tescil ve işçi bildirimlerinin esas alındığını, Genel Müdürlükçe kurulu Sendika Yetki Sistemine, SGK kayıtlarından otomasyon sistemiyle yansıyan bilgiler doğrultusunda işlem yapıldığını, verilen kararın hukuka uygun olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Lastik İş Sendikası vekili cevap dilekçesinde; işkolu itirazında bulunulamayacağını, davacının iddia ettiği işyerlerinin tespite dâhil edilmesi talebinin hukuka aykırı olduğunu, işletme bütünlüğünün bulunmadığını, müvekkili

Sendikanın gerekli sayısal çoğunluğu sağladığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; somut uyuşmazlıkta yetki tespitinin davacının 0001236.055 SGK sicil No.lu işyerini kapsadığı, 12.07.2006 tarihli Resmî Gazete'de Edime, Kocaeli, Bursa, Konya, Antalya, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, Ankara, Adana, İzmir ve Trabzon ilerinde bulunan irtibat bürolarının müstakil birer birim olmayıp Şirket merkezine bağlı olarak fabrikada üretilen ilaçların tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürüttükleri, bu nedenle işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla İşkolları Tüzüğü'nün (03) sıra numaralı *petrol, kimya ve lastik* işkolunda yer aldığı tespit edildiği, buna göre davacı Şirketin işletme toplu iş sözleşmesi esasına tâbi olduğuna ilişkin kesinleşmiş işkolu tespit kararı olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili; müvekkilinin sistem üzerinden SGK'dan alınan verilere göre işlem yaptığını, davacı Şirketin *petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç* işkolunda yer alan sadece bir işyeri bulunduğunu, durumun davacı vekilinin iddia ettiği gibi olmadığını, işkolu tespit kararı olsa da işletmeye bağlı işyerleri için SGK kayıtlarında farklı NACE kodları görüldüğünü belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

2. Davalı Lastik İş Sendikası vekili; yetki tespiti tarihi itibarıyla davacı işverene ait müvekkili Sendikanın işkolunda faaliyet gösteren fabrika ve bu fabrikada çalışan ve müvekkili Sendikaya üye olan işçi sayısının belli olduğunu, davacı işveren tarafından, 2006 yılında verilmiş olan işkolu tespit kararına rağmen diğer satış ve irtibat ofislerinin (04) numaralı işkolunda gösterilmediğini, Bakanlık kayıtlarına itibar ederek örgütlenen müvekkili Sendika ve üye işçilerin anayasal hakkının gasp edildiğini, davacı işverenin muvazaasına İlk Derece Mahkemesi tarafından geçerlilik tanındığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gereke ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı tarafından sunulan ve yardımcı işlerin yürütüldüğü diğer işyerlerinin de *petrol, kimya ve lastik* işkoluna girdiğinin tespitine yönelik işkolu tespit kararı dikkate alınarak yardımcı işleri yürüten diğer işyerlerindeki sendikalı çalışan sayısı

gözetildiğinde çoğunluğun sağlanamadığı ve Mahkeme kararının isabetli olduğu gerekçesiyle başvuruların esaslanmadığına karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

B. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekilleri; istinaf dilekçelerinde belirttikleri sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuşlardır.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 inci ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" kenar başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

2. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki" kenar başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

"Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

3. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki tespiti için başvuru" kenar başlıklı 42 nci maddesi ise şöyledir:

"(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığına ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlığa çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

4. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki itirazı" kenar başlıklı 43 üncü maddesi de şu şekildedir:

"(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi bata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur."

5. 6356 sayılı Kanun'un geçici 1 inci maddesi aşağıdaki gibidir:

"Kuruluşlar bu Kanun gereği yapmak zorunda oldukları tüzük değişikliklerini bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yönetim kurulu kararlarıyla gerçekleştirir. Tüzük değişiklikleri, yapılacak ilk genel kurulun onayına sunulur. Ancak, sendikalar faaliyet göstereceği işkolunu, bu Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde yönetim kurulu kararlarıyla belirler."

6. 19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşkolları Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının yetki başvuru tarihinde yürürlükte bulunan metni şöyledir:

"10/11/1983 tarihli ve 83/7376 sayılı İşkolları Tüzüğüne göre belirlenmiş olan işyerlerinin işkolu yeni bir işkolu tespiti yapılmaya kadar, en son yetki belgesi alan sendikanın kurulu bulunduğu işkolundan sayılır."

7. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

3. Değerlendirme

1. İnceleme konusu davada, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 24.11.2021 başvuru tarihi itibarıyla davacıya ait (0001236.055) sicil numaralı işyerinde 82 işçi çalıştığı ve 43 sendika üyesi bulunduğu gerekçesiyle davalı

Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek gerekli çoğunluğu sağladığına dair 08.12.2021 tarihli ve 68474 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

2. Davacı işveren aynı işkolunda başkaca işyerlerinin bulunduğunu, işletme esasına göre değerlendirme yapılması gerektiğini, 2006 yılında işkolu tespit kararı verildiğini, Sendikanın gerekli sayısal çoğunluğu sağlayamadığını ileri sürmektedir.

3. Resmî Gazete'nin 12.07.2006 tarihli nüshasında yayımlanan 2006/48 sayılı işkolu tespit kararı; "*Adeka İlaç ve Kimyasal Ürünler Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve bağlı işyerlerinde Bakanlığımızca yapılan incelemede, Necipbey Cad. No: 88 SAMSUN adresinde kurulu bulunan fabrika işyerinde, çeşitli etkin ve yardımcı kimyasal maddeler kullanılarak tabletler, ampuller, likit ve yarı likit ürünler (şurup-solüsyon-pomad-krem ve merhem) ile batticon gibi antiseptik solüsyon vb. beşeri ilaçların üretiminin yapıldığı, bu çerçevede işyerinde yapılan esas işin ilaç üretimi olduğu, bunun yanında muhasebe, pazarlama, tanıtım, kutulama ve depolama gibi işlemlerin ise 'yardımcı işler' olduğu, EDİRNE, KOCAELİ, BURSA, KONYA, ANTALYA, DİYARBAKIR, GAZİANTEP, İSTANBUL, ANKARA, ADANA, İZMİR ve TRABZON illerinde bulunan irtibat bürolarının müstakil birer birim olmayıp şirket merkezine (satış müdürlüğüne) bağlı olarak fabrikada üretilen ilaçların tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürüttükleri, bu nedenle işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla 'İşkolları Tüzüğü'nün 03 sıra numaralı 'Petrol, Kimya ve Lastik' işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.*" şeklindedir.

4. Öncelikle belirtmek gerekir ki söz konusu işkolu tespit kararı, kapsamında yer alan işyerleri bakımından hukuki sonuç doğurmakta ise de aynı işverence işkolu tespit kararından sonra yeni tescil edilerek ilk kez faaliyete geçen işyerleri bakımından hukuken etkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla, söz konusu işkolu tespit kararının kapsamında olan işyerlerinden hangilerinin yetki başvuru tarihi olan 24.11.2021 tarihi itibarıyla hâlen faaliyetine devam edip etmediğinin araştırılmaması doğru olmamıştır. SGK'dan gerekli kayıtlar getirilmeli, işyerlerinden faaliyetine devam edenler belirlenmelidir.

5. Diğer taraftan bu süreç içerisinde; 07.11.2012 tarihinde 6356 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin ve yine aynı şekilde İşkolları Tüzüğü'nün yürürlükten kaldırılarak İşkolları Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesinin dikkate alınmaması da doğru olmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere İşkolları Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının yetki başvuru tarihinde yürürlükte bulunan metni gereğince; İşkolları Tüzüğü'ne göre belirlenmiş olan işyerlerinin işkolu yeni bir işkolu tespiti yapıncaya kadar, en son yetki belgesi alan sendikanın kurulu bulunduğu işkolundan sayılacaktır. 6356 sayılı Kanun'un geçici 1 inci maddesi gereğince de; sendikalar faaliyet göstereceği işkolunu, İşkolları Yönetmeliği'nin yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde yönetim kurulu kararıyla belirler.

Buna göre 12.07.2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan işkolu tespit kararının kapsamındaki işyerlerinden, yetki başvuru tarihinde faaliyetine devam edenler belirlendikten sonra bu işyerleri bakımından en son yetki belgesi alan

sendikaya ilişkin kayıtlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından getirilmelidir.

Yeni faaliyete geçen işyerleri bakımından da; tespit kararındaki işyerine göre farklı işkolunda yer alanların yetki tespitinde nazara alınamayacağı gözetilmelidir.

6. İlk Derece Mahkemesince açıklanan bu hususlar doğrultusunda araştırma yapılmalı, gerekli bilgi ve belgeler getirilmeli, toplanan deliller doğrultusunda oluşacak sonuca göre karar verilmelidir. Eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Lastik İş Sendikasına iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

18.01.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.